

УДК 351.74:355.541.2
DOI: 10.31733/2078-3566-2023-2-34-38

Василь ПОЛИВАНЮК©
кандидат
юридичних наук,
доцент

Дмитро БОДИРІВ©
викладач

(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна)

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ В УМОВАХ ВІЙНИ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Дослідження присвячене використанню технологій вогневої підготовки поліцейських в умовах війни. Проаналізовано переваги та недоліки використання сучасних технологій, таких як стрілецькі симулятори ведення вогню та віртуальні тренажери, у процесі підготовки поліцейських до ведення бойових дій. Особливу увагу приділено питанням ефективності таких технологій та їхнього можливого впливу на психологічний стан поліцейських.

Також розглядається проблема використання сучасних технологій вогневої підготовки в контексті міжнародного співробітництва. Крім того, дослідження виявляє певні недоліки та обмеження використання технологій вогневої підготовки у процесі підготовки поліцейських до ведення бойових дій в умовах війни.

Ключові слова: вогнева підтримка, поліцейські, війна, сучасні технології вогневої підтримки, переваги вогневої підготовки, правоохоронці, воєнний стан.

Постановка проблеми. В сучасних умовах повномасштабного вторгнення збройних сил РФ вогнева підготовка відіграє важливу роль у підготовці кадрів для сектора безпеки та оборони України, які здійснюють забезпечення національної безпеки та територіальної цілісності держави та її захист у разі війни або збройного конфлікту. Така підготовка дозволяє військовим та поліцейським ефективно діяти на полі бою, здійснювати контроль над територією та захищати мирне населення від нападу ворога. Але в умовах сьогодення існують окремі питання щодо застосування мультимедійних технологій (симуляторів, тренажерів) під час навчання стрільби в різних умовах службово-бойової діяльності та в умовах ведення бойових дій.

Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми. Дослідженню окресленого питання приділили свою увагу такі фахівці: Ю. Волков, Є. Зеленський, А. Жбанчик, Д. Казначеев, С. Комісаров, О. Лопасава, О. Мислива, В. Покайчук тощо. У роботах названих вчених аспект використання мультимедійних технологій при підготовці майбутніх працівників правоохоронних органів підданий глибокому і ґрунтовному аналізу, проте низка проблемних питань все ще залишаються неопрацьованими та дискусійними.

Метою статті є дослідження переваг та недоліків використання сучасних технологій у процесі підготовки поліцейських до ведення бойових дій.

Вклад основного матеріалу. Вогнева підготовка – це процес підготовки військових, поліцейських та різних військових формувань до ефективного використання зброї та вогневої техніки в бойових умовах. Вона передбачає тренування військових

© В. Поливанюк, 2023
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-3295-4434>
k_tsp@dduvs.in.ua

© Д. Бодирів, 2023
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-1070-619X>
bodyrev@ukr.net

навичок, таких як точність стрільби, та розвиток тактичних навичок і стратегічного мислення. Сучасну вогневу підготовку важко уявити без інновацій, що допомагають сформувати стійкі знання алгоритмів (моделей) застосування та використання зброї на місці події та навички стрільби поліцейськими під час виконання службових завдань [8, с. 24]. Більш повно отримати певні навички дозволяють тренажери, причому без використання спеціальної матеріальної бази (полігонів), озброєння та боєприпасів тощо [9, с. 67].

Проблема вогневої підготовки поліцейських в умовах війни полягає у тому, що більшість поліцейських не мають достатньої підготовки для ефективної дії в умовах бойових дій. У військових діях поліцейські можуть бути залучені до охорони об'єктів важливої інфраструктури, участі в бойових діях та військових операціях [4].

Одна з ключових проблем полягає в тому, що багато поліцейських не мають достатнього досвіду в стрільбі та бойових діях, що знижує їхню здатність до дії в екстремальних ситуаціях. Крім того, недостатня підготовка поліцейських може призвести до неналежного використання зброї, що, у свою чергу, може спричинити непередбачувані наслідки та пошкодження майна, житлових будівель та інфраструктури [5].

Іншою важливою проблемою є те, що поліцейські не завжди мають доступ до сучасного озброєння та обладнання, необхідного для ефективної дії в умовах війни. Також може виникнути проблема з комунікацією та координацією між поліцейськими та військовими відділами, що може призвести до невдачі в операціях та втрат людських життів.

Отже, основна проблема вогневої підготовки поліцейських в умовах війни полягає в недостатньому рівні такої підготовки та відсутності необхідного озброєння й обладнання, що знижує здатність працівників поліції діяти ефективно в бойових умовах.

Щоб підвищити ефективність вогневої підготовки поліцейських в умовах війни, на нашу думку, необхідно вжити таких заходів:

1) забезпечити достатню кількість тренувальних симуляторів та стрілецьких полігонів для підготовки поліцейських до бойових дій;

2) проводити регулярні тренування та навчання з використанням реалістичних сценаріїв, що допоможе поліцейським зберігати спокій та контроль у екстремальних ситуаціях;

3) забезпечити поліцейських необхідним озброєнням та обладнанням для дії в умовах війни, у тому числі бронежилетами, комунікаційними засобами та сучасною зброєю;

4) проводити спільні тренування та навчання з військовими, щоб поліцейські мали можливість попрацювати в команді з фахівцями із військової підготовки;

5) забезпечити поліцейських належною підтримкою та консультуванням психологів і соціальних працівників, щоб допомогти їм зберегти емоційну стійкість та здатність діяти ефективно в бойових умовах;

6) забезпечити поліцейських належним юридичним захистом та навчити їх діяти відповідно до закону в умовах війни;

7) підвищувати рівень культури безпеки серед населення та вести профілактичну роботу, щоб зменшити ймовірність виникнення конфліктних ситуацій та загострення військового конфлікту [3].

Аналіз психологічних та фізіологічних аспектів використання технологій вогневої підготовки поліцейських є дуже важливим для досягнення максимального ефекту в підготовці. Наприклад, стрілецькі симулятори та віртуальні тренажери можуть викликати стресові реакції у поліцейських, що може впливати на їхній фізичний та психологічний стан.

Тому важливо проводити додаткові дослідження щодо оптимальної тривалості та інтенсивності тренувань, а також розробляти спеціальні психологічні програми для поліцейських, які працюють в умовах війни. Крім того, необхідно враховувати фізіологічні особливості поліцейських, такі як вік, стать, рівень фізичної підготовки тощо, для досягнення найкращих результатів.

У контексті міжнародного співробітництва та спільних військових навчань використання таких технологій може допомогти стандартизувати підготовку поліцейських з різних країн, що сприятиме більш ефективному використанню їхнього потенціалу у веденні бойових дій. Також спільна підготовка за допомогою симуляторів ведення вогню та віртуальних тренажерів може зменшити ризик травмування

поліцейських та забезпечити більш реалістичні умови для тренувань [7].

Використання сучасних технологій вогневої підготовки може мати як переваги, так і недоліки в умовах війни.

Перевагами використання мультимедійних технологій вогневої підготовки в умовах війни є:

1) безпека: використання симуляторів та віртуальних тренажерів дає змогу проводити тренування безпечним способом, що дозволяє уникнути ризику поранення чи втрати життя під час навчання;

2) ефективність: сучасні технології дозволяють проводити реалістичні тренування з використанням віртуальних сценаріїв, що допомагає підвищити ефективність вогневої підготовки поліцейських в умовах війни;

3) економія коштів: використання симуляторів та віртуальних тренажерів може бути економічно вигіднішим порівняно з реальними тренуваннями, що потребують витрат на транспорт, проживання, оренду полігонів тощо [3].

Далі наведемо недоліки використання технологій вогневої підготовки в умовах війни.

1. Недостатність реалізму: віртуальні тренажери можуть не передати повністю реалістичні умови бойових дій, через що підготовка поліцейських до справжніх воєнних умов не буде здійснена повною мірою.

2. Відсутність фізичного навантаження: використання віртуальних тренажерів може не забезпечити достатнього фізичного навантаження, що є необхідним для підготовки до реальних бойових дій.

3. Недоступність: не всі поліцейські мають доступ до сучасних технологій вогневої підготовки, оскільки ці технології можуть бути досить коштовними та вимагати певних технічних знань та умінь для їх використання.

4. Потреба в реальних тренуваннях: незважаючи на всі переваги віртуальних тренажерів, реальні тренування в умовах бойових дій є необхідними для підготовки поліцейських до реальних умов війни. Вони дозволяють підвищити рівень підготовки, відточити навички та побудувати командний дух, що є важливим в умовах війни.

5. Вплив технологій на психологію поліцейських: використання симуляторів та віртуальних тренажерів може мати вплив на психологію поліцейських, зокрема, сприяти створенню фальшивого відчуття безпеки та знижувати рівень їхньої готовності до реальних бойових дій.

Оптимальне використання технологій вогневої підготовки поліцейських в умовах війни передбачає дотримання таких рекомендацій:

– відповідність методик навчання військовим стандартам і технічним вимогам, що забезпечують безпеку та ефективність вогневої підготовки;

– використання інноваційних технологій, що дозволяють поліцейським отримати реалістичне уявлення про бойові дії в умовах війни, таких як віртуальна реальність, тренажери та симулятори [6, с. 316];

– включення в підготовку фізичних та психологічних тренувань, спрямованих на підвищення стійкості до стресу, підвищення реакції та покращення координації рухів;

– забезпечення адекватної кількості практичних занять із використанням різних видів зброї та бойової техніки, що дозволить поліцейським збагатити власний досвід та покращити вміння в різних ситуаціях [1];

– регулярне оновлення та модернізація засобів вогневої підготовки з метою забезпечення найбільш ефективного та безпечного навчання;

– створення ефективної системи контролю та оцінки результатів навчання, що дозволить підвищити якість підготовки та виявляти слабкі місця у навчальному процесі;

– регулярне проведення спільних військових навчань із іншими країнами та використання досвіду і найкращих практик військової підготовки в умовах війни [2, с. 14–15].

Отже, використання сучасних мультимедійних технологій вогневої підготовки в умовах війни має як переваги, так і недоліки. Правильна комбінація віртуальних та реальних тренувань може підвищити ефективність підготовки поліцейських та підготувати їх до реальних бойових умов, різних сценаріїв бойових дій та забезпечити успішність їх ведення в умовах війни. Серед недоліків використання сучасних технологій вогневої підготовки слід назвати високу вартість обладнання та потребу у висококваліфікованих інструкторах.

Список використаних джерел

1. Valieiev R., Pokaichuk Y., Zhbanchyk A., Polyvaniuk V., Nykyforova O., Nedria K. In the Search for the Golden Mean: Students' Satisfaction with Face-to-Face, Blended and Distance Learning. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*. 2021. Vol. 13 No. 1. P. 20–40. URL: <https://www.lumenpublishing.com/journals/index.php/rrem/article/view/3039>.
2. Бодирев Д. А., Лопасва О. М. Особливості вогневої підготовки поліцейських на початкових етапах навчання. *Актуальні проблеми службово-бойової діяльності сил сектору безпеки і оборони України в умовах воєнного стану : матеріали Регіон. наук.-практ. конф.* (м. Дніпро, 30 черв. 2022 р.). Дніпро : ДДУВС, 2022. С. 14–15. URL: <https://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/10467>.
3. Використання інтерактивного мультимедійного обладнання у підготовці поліцейських : навч. посібник / кол. авт. ; ред. С. А. Комісаров. Дніпро : ДДУВС, 2022. 196 с. URL: <https://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/9934>.
4. Вогнева підготовка : навч. посібник / кол. авт. ; ред. В. Я. Покайчук. 2-е вид., перероб. і доп. Дніпро : ДДУВС, 2021. 264 с. URL: <https://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/7376>.
5. Волков Ю. М., Поливанюк В. Д. Проблемні питання застосування вогнепальної зброї працівниками Національної поліції під час виконання службових обов'язків. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2018. № 4(97). С. 86–89. URL: <https://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/3223>.
6. Казначесв Д., Волков Ю. Основні проблеми засвоєння теоретичних знань та оволодіння практичними навичками зі стрільби здобувачами вищої освіти під час занять з вогневої підготовки: педагогічний погляд. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. № 3. С. 313–318.
7. Покайчук В., Поливанюк В., Фурса В., Зубець О. Методичні рекомендації щодо використання Інтерактивного мультимедійного лазерного тиру «Рубін-У» під час проведення сценарно-орієнтованих занять з дисциплін «Тактико-спеціальна підготовка» та «Вогнева підготовка». Дніпро : ДДУВС, 2021. 64 с. URL: <https://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/6469>.
8. Мислива О. О., Бодирев Д. А. Вогнева підготовка: інновації vs. традиції. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2021. № 1. С. 23–28. URL: <https://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/6598>.
9. Поливанюк В. Д., Федченко Т. К. Використання стрілецьких тренажерів для підготовки майбутніх поліцейських. *Актуальні проблеми службово-бойової діяльності сил сектору безпеки і оборони України в умовах воєнного стану : матеріали Регіон. наук.-практ. конф.* (м. Дніпро, 30 черв. 2022 р.). Дніпро : ДДУВС, 2022. С. 67–68. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/10441/1/27.pdf>.

Надійшла до редакції 30.05.2023

References

1. Valieiev, R., Pokaichuk, Y., Zhbanchyk, A., Polyvaniuk, V., Nykyforova, O., Nedria, K. (2021) In the Search for the Golden Mean: Students' Satisfaction with Face-to-Face, Blended and Distance Learning. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*. Vol. 13 No. 1. pp. 20–40. URL: <https://www.lumenpublishing.com/journals/index.php/rrem/article/view/3039>.
2. Bodyriev, D. A., Lopaieva, O. M. (2022) Osoblyvosti vohnevoi pidhotovky politseiskykh na pochatkovykh etapakh navchannia [Peculiarities of fire training of police officers at the initial stages of training]. *Aktualni problemy sluzhbovo-boiovoi diialnosti syl sektoru bezpeky i oborony Ukrainy v umovakh voiennoho stanu : materialy Rehion. nauk.-prakt. konf.* (m. Dnipro, 30 cherv. 2022 r.). Dnipro : DDUVS. pp. 14–15. URL: <https://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/10467>. [in Ukr.].
3. Vykorystannia interaktyvnoho multymediinoho obladnannia u pidhotovtsi politseiskykh [The use of interactive multimedia equipment in the training of police officers] : navch. posibnyk / kol. avt. ; red. S. A. Komissarov. Dnipro : DDUVS, 2022. 196 p. URL: <https://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/9934>. [in Ukr.].
4. Vohneva pidhotovka [Fire training] : navch. posibnyk / kol. avt. ; red. V. Ya. Pokaichuk. 2-e vyd., pererob. i dop. Dnipro : DDUVS, 2021. 264 p. URL: <https://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/7376>. [in Ukr.].
5. Volkov, Yu. M., Polyvaniuk, V. D. (2018) Problemni pytannia zastosuvannia vohnepalnoi zbroi pratsivnykamy Natsionalnoi politsii pid chas vykonannia sluzhbovykh oboviazkiv [Problematic issues of the use of firearms by employees of the National Police during the performance of official duties]. *Naukovyi visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnoho universytetu vntrishnikh sprav*. № 4(97). pp. 86–89. URL: <https://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/3223>. [in Ukr.].
6. Kaznacheiev, D., Volkov, Yu. (2022) Osnovni problemy zasvoiennia teoretychnykh znan ta ovolodinnia praktychnymy navychkamy zi strilby zdobuvachamy vyshchoi osvity pid chas zaniat z vohnevoi pidhotovky: pedahohichni pohliad [The main problems of assimilation of theoretical knowledge and mastering of practical shooting skills by students of higher education during fire training classes: a pedagogical point of view]. *Naukovyi visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnoho universytetu vntrishnikh sprav*. 2022. № 3. pp. 313–318. [in Ukr.].

7. Pokaichuk, V., Polyvaniuk, V., Fursa, V., Zubets, O. (2021) Metodichni rekomendatsii shchodo vykorystannia Interaktyvnoho multymediinoho lazernoho tyru «Rubin-U» pid chas provedennia stsenario-orientovanykh zaniat z dystsyplin «Taktyko-spetsialna pidhotovka» ta «Vohneva pidhotovka» [Methodical recommendations for the use of the Interactive multimedia laser shooting range «Rubin-U» during scenario-oriented classes in the disciplines «Tactical Special Training» and «Fire Training»]. Dnipro : DDUVS. 64 p. URL: <https://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/6469>. [in Ukr.].

8. Myslyva, O. O., Bodyriev, D. A. (2021) Vohneva pidhotovka: innovatsii vs. Tradytsii [Fire training: innovation vs. traditions]. *Naukovyi visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav*. № 1. pp. 23–28. URL: <https://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/6598>. [in Ukr.].

9. Polyvaniuk, V. D., Fedchenko, T. K. (2022) Vykorystannia striletskykh trenazheriv dlia pidhotovky maibutnikh politseiskykh [Using shooting simulators to train future police officers]. *Aktualni problemy sluzhbovo-boiovoi diialnosti syl sektoru bezpeky i oborony Ukrainy v umovakh voiennoho stanu : materialy Rehion. nauk.-prakt. konf.* (m. Dnipro, 30 cherv. 2022 r.). Dnipro : DDUVS. pp. 67–68. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/10441/1/27.pdf>. [in Ukr.].

ABSTRACT

Vasyl Polyvaniuk, Dmytro Bodyriev. Use of modern technologies for fire training of police in war conditions: advantages and disadvantages. The study is devoted to the use of technologies of fire training of policemen in war conditions. The advantages and disadvantages of using modern technologies, such as shooting simulators and virtual simulators, in the process of training police officers for combat operations are analyzed. Particular attention is paid to analyzing the effectiveness of such technologies and their possible impact on the psychological state of police officers. The issue of the use of firearms training technologies in the context of international cooperation and joint military exercises is also considered. The research shows that the use of modern firearms training technologies can provide more effective and safe training of police officers to act in war conditions, but certain disadvantages and limitations of such technologies should be taken into account. In addition, the study identifies certain shortcomings and limitations of the use of firearms training technologies and provides recommendations on the optimal use of such technologies to achieve maximum effect in preparing police officers for combat operations in war. Thus, the study expands our knowledge about the use of firearms training technologies and their capabilities in wartime, which is important for increasing the effectiveness and safety of police actions in such situations.

Emphasis is placed on the importance of proper organization of firearms training and police training in wartime, taking into account the specifics of combat operations and the peculiarities of interaction with other military units. The conclusions of the study may be useful for developing an effective strategy for police firearms training in wartime and improving their preparation for actions in dangerous situations.

Keywords: *fire support, police officers, war, modern fire support technologies, advantages of shooting training, law enforcement officers, martial law.*

УДК 342.7

DOI: 10.31733/2078-3566-2023-2-38-42

Валентина ЧЕРНОБУК©

викладач

(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна)

ЗАХИСТ ПРАВ ДИТИНИ НА ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ УКРАЇНИ

Стаття присвячена особливостям захисту прав дитини на тимчасово окупованих територіях України. Розглянуто правове становище дитини в сучасному світі. Проаналізовано нормативно-правовий механізм захисту прав дитини в умовах війни. Розкрито роль Уповноваженого з прав дитини в реалізації захисту прав дитини на тимчасово окупованих територіях України.

Ключові слова: *діти, тимчасово окуповані території, міжнародно-правові акти, захист.*

© В. Чернобук, 2023

ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0003-0249-5051>

chernobokvalentina@gmail.com